

Прикази сајтова (Web адресар) XXIV

Community as Opportunity. The Creative Archives' and Users' Network – co:op, <<http://coop-project.eu/>> (20. I 2017).

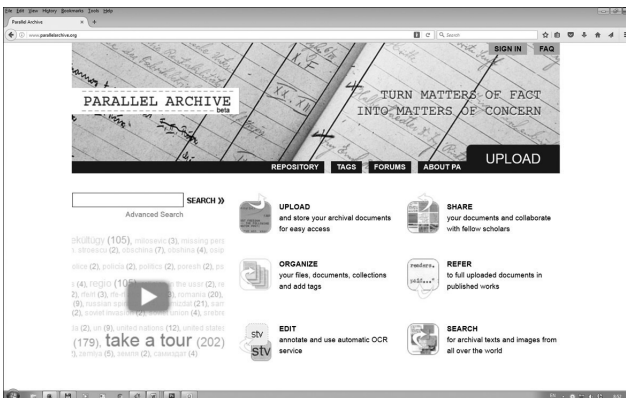

Под окриљем Међународног центра за архивска истраживања (ICARUS) седамнаест институција из дванаест европских земаља је 2015. године покренуло пројекат *Заједница као могућност – креативна мрежа архива и корисника* са примарним циљем јачања и промовисања сарадње

између архива и других институција које чувају културно наслеђе, као и приближавања ових институција широј јавности. Аутори пројекта и његове интернет презентације полазе од премисе да је улога дигитално информационих технологија и константне доступности информација преко интернета не само у стварању услова за демократски приступ знању дигиталним алаткама, већ и услова за критичку продукцију и ширење знања путем ангажовања широке публике као носиоца сопствене социо-културне динамике. У том смислу, пројектне активности су усмерене ка могућностима отвореног приступа опшима архивских докумената, подстицању коришћења постојећих дигиталних архива у универзитетској настави, организовању међународних конференција с циљем повезивања истраживача итд. Поред пружања информација о разним реализованим и планираним пројектним активностима, вредан део презентације представљају и чланци који се објављују у форми блога, а који се односе на

делатности из света савремене архивистике. Међу објављеним прилозима, посетиоци сајта могу сазнати више о актуелностима из страних архива, на пример, упознати се с форматом за препознавање ручно писаног текста у Националном архиву Финске, онлајн уређивањем метаподатака у бази виртуелног архива повеља портала Монастериум, методама индексирања биографских података из архивских докумената, али се обавестити и о дешавањима у домаћим архивима – сарадницима пројекта, као што су пресељење Историјског архива града Новог Сада у нову зграду, објављивању онлајн дигиталног водича за Први светски рат Историјског архива Београда, презентовању српских средњовековних докумената из Архива у Венецији на порталу Монастериум, итд.

Open Society Archives (OSA), Parallel Archive, 2008, <<http://www.parallelarchive.org>> (21. I 2017).

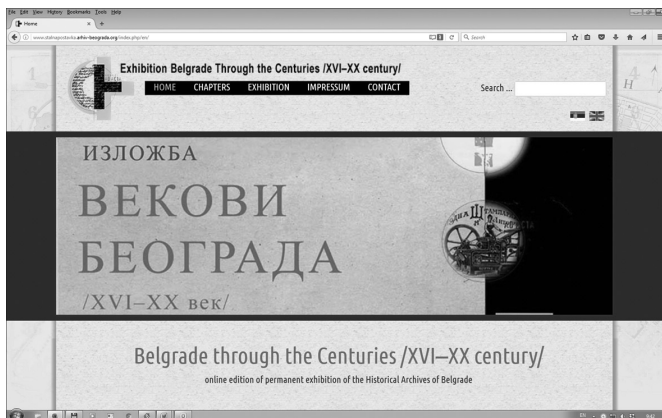
Архив отвореног друштва при Централно-европском универзитету у Будимпешти настао је 1995. године када су на овом месту смештени материјали и документа Радија Слободна Европа и Истраживачког института Радија Слобода. Архивска грађа похрањена у овој установи првенствено покрива

период Хладног рата, посткомунистичког раздобља, као и материјал који се односи на кршење људских права.

Други важан сегмент деловања Архива отвореног друштва, који је заправо истраживачки институт, представља експериментисање на пољу савремене архивистике, то јест истраживање нових могућности у погледу приступа, контекстуализације, презентовања и употребе архивских докумената. Један од резултата у покушаја да се архивским документима приступи на нов начин представља интернет сајт, бета верзија *Паралелног архива*, који комуницира са корисницима у два правца: с једне стране то је онлајн дигитални репозиторијум у који је смештено близу 3.000 докумената, али с друге стране истовремено и алат за прављење и одржавање личних колекција примарних извора, са могућношћу укључивања тих докумената у постојећи и већ систематизовани материјал. Омогућена је и комуникација између физички удаљених истражи-

вача која би олакшала долазак до жељених извора. Претпоставка за овакав вид комуникације лежи у процени да се милиони већ дигитализованих докумената налазе похрањени на приватним рачунарима, и да би могли бити подељени са другим заинтересованим истраживачима за добробит шире научне заједнице. Иако је на сајту *Паралелног архива* регистрованим корисницима заиста омогућено и једноставно објашњено на који начин могу користити лични налог за креирање сопствених збирки докумената, као и које су могућности избора чувања тих докумената (до две године) приватно, или дељења и комуникације са другима, остаје отворено питање колико су у пракси овакве могућности заиста искоришћене од стране истраживача. Примера ради, у секцији сајта за комуникацију регистрованих корисника путем форума у оквиру неколико регистрованих тема, нема видљивих активности последњих година. Стиче се утисак да је упркос првобитној замисли твораца *Паралелног архива*, да поред дигитално доступних докумената из Архива отвореног друштва смештених у репозиторијум, а прегледно разврстаних на сајту према типу (текст, слика), језику, држави и додељеним метаподацима, корисницима понуде платформу којом ће постојећи садржај и сами значајно допунити у међусобној комуникацији, овај сајт ипак остаје пре свега локација за слободан приступ збирци докумената.

**Историјски архив Београда,
Изложба *Векови Београда /XVI–XX век/, 2015,*
<<http://www.stalnapostavka.arhiv-beograda.org>> (17. I 2017).**

Поводом обележавања седамдесет година од оснивања Историјског архива Београда септембра 2015. године објављено је онлајн електронско издање сталне изложбене поставке *Векови Београда /XVI–XX век/* први пут постављене у Галерији Архива 2003. године, а реконструисане и до-

пуњене 2010. године. Интернет презентација у потпуности следи оригинални концепт изложбе и садржај штампаног издања каталога, где су највреднија и најатрактивнија документа Архива груписана у девет проблемских, тематских и

хронолошких целина. Свака појединачна целина је додатно подељена на неколико тема које садрже дигиталне приказе експоната у форми појединачног галеријског приказа, а на дну сваке слике је легенда са редним бројем, потписом и годином. Поред тога што могу видети изложбenu поставку, посетиоци презентације у одељку Изложба могу прочитати и преузети предговор оригиналног каталога из 2003. године, као и видети позивницу, плакат и галерију с избором из књиге утисака. Садржај презентације је претражив, а целокупно је доступан на српском и енглеском језику. Приређивањем „сталне“ изложбене поставке *Векови Београда /XVI–XX век/* у електронској онлајн форми превазиђена су ограничења просторно-временске димензије класичне изложбене форме, а пет векова историје Београда приказаних кроз вредну архивску грађу овим је постало доступно најширем кругу корисника.